

Razlaga adventnih »o-antifon«

*Po nemškem besedilu neznanega avtorja priredila mag. s. Magda Burger
ND*

Uvod

Na višku adventne liturgije, 17.–24. decembra, Cerkev že od časa cesarja Karla Velikega poje pred Marijinim slavospevom v večernicah »velike antifone«. Antifone izražajo vse hrepenenje starozaveznega Izraela, hrepenenje, iz katerega je Izrael črpal moč za preživetje, hrepenenje po Odrešeniku.

Vse antifone so sestavljene po enakem dvodelnem vzorcu. V prvem delu, ki se vedno začne z vzklikom »o«, je izraženo pričakovanje, čudenje, občudovanje in veselje. Vzkliku sledi poimenovanje Odrešenika z enim od starozaveznih imen, ki jih potem antifona v enem samem stavku tudi razloži. O Odrešeniku Jezusu Kristusu, učlovečeni Božji besedi, premišljujemo torej z očmi tistih, ki pričakujejo Mesija. V Jezusu se je izpolnilo tisočletno pričakovanje narodov, v katerega se vključi hrepenenje Cerkve današnje dobe.

Starozavezno ljudstvo kliče Odrešenika iz teme svojega čakanja, ki je prežeto s slutnjo uresničitve. Danes že živimo v Kristusovi luči – kljub temu ga še čakamo in hrepenimo po izpolnitvi ter dopolnitvi odrešenja našega življenja, ko se bo prikazal v slavi. Zato lahko kličemo še z večjim hrepenenjem kot stari Izrael, kajti še bolj hrepeni po Ljubljenem ta, ki se ga je Njegova ljubezen že dotaknila.

Tako se v drugem delu s klicem »Pridi« izrazi hrepenenje Cerkve po Ženinu. Ta klic se oblikuje v prošnji, ki jo lahko izpolni le On, po katerem hrepeni vsa Cerkev. V prošnji izražamo vero vanj, ki je vsemogočen in more s svojo vsemogočno roko izpolniti vse, kar od njega pričakujemo.

SPEV

*Gospod je naš sodnik, Gospod je naš gospodar, Gospod je naš kralj. *On sam bo prišel in nas rešil.*

*Gospod je kralj, zemlja naj se raduje, veselijo naj se vse dežele. *On sam*

...

17. december

O Modrost, ki si izšla iz ust Najvišjega, ki segaš od kraja do kraja ter krepko in blago vse urejaš: pridi in uči nas pota razumnosti.

V antifoni najdemo dva starozavezna citata. V Sirahovi knjigi (24,3) se Modrost opisuje kot tista Božja lastnost, ki je bila od začetka pri Bogu in je z njim ustvarjala svet ter njegove zakone, dokler se ni končno naselila med Izraelom, ki si ga je izbrala za svoje bivališče. Božja Modrost in ustvarjalna Beseda je v resnici Oseba, ki se je v polnosti razodela v Jezusu Kristusu. Drugi citat je iz knjige Modrosti in govori o tem, da Jezus Kristus, Božja Modrost, ureja in vodi svet ter življenje vsega človeštva. Jezusov Duh je hkrati Duh moči in nežnosti; Duh, ki se izraža v velikem ognju in nalomljenega trsta ne prelomi. Gospod ima nešteta sredstva moči, ki vedno lahko premagajo naš odpor – in to je naše upanje. Prava modrost, ki nas jo uči Jezus Kristus, je v tem, da iščemo in hrepenimo samo po njem, da ga ljubimo nad vse in da mu ostajamo zvesti vse do njegovega vnovičnega prihoda.

18. december

O Gospod in Voditelj Izraelove hiše, ki si se Mojzesu prikazal v gorečem grmu in mu dal na Sinaju zapovedi: pridi in nas reši z odprto roko.

V današnji antifoni se na Boga obračamo z imenoma: »Gospod« (Adonai) in »Voditelj Izraelove hiše«. S prvim priznavamo Jezusovo božanskost in popolno oblast nad nami, drugo pa kaže Boga, ki vodi iz sužnosti v obljubljeni deželo. Kadar je z nami Gospod, ne bomo propadli in ne bodo nas porazili. Nato je opisan dogodek, ko se Bog sama obrne k svojemu ljudstvu, vidi njegovo stisko in mu spregovori. Z razodetjem svojega imena zaznamuje osebni in ljubeč odnos s človekom. Ni več Bog, ki je daleč, temveč me kliče po imenu, je »moj Gospod«, ki rešuje. Pri vsem tem pa Bog razodene tudi pravila – zakone. Odnos z Gospodom je plodovit le v ponižnem priznanju razdalje, ki je med njim in človekom. Izkustvo Boga mora voditi v odločitev volje, ki zaznamuje vse življenje in se mora razodevati v vseh življenjskih okoliščinah in opravilih. Sad popolne predaje človeka Bogu je globoko veselje.

Tako se na Vsemogočnega in Dobrega s svojimi prošnjami obrača Cerkev, tako se nanj obračamo tudi mi in ga prosimo, naj »stegne svojo desnico«. Naj izkusimo njegovo varstvo in moč s tem, ko nas bo izpeljal iz našega

Egipta v svobodo obljubljene dežele, kjer ga bomo v ljubezni in veselju izpolnjevali njegovo voljo ter ga večno slavili.

19. december

O korenina Jesejeva, ki si v znamenje ljudstvom in pred teboj bodo umolknili kralji in te narodi molili: pridi in nas reši, nikar več ne odlašaj.

Tudi v današnji antifoni se besedilo nanaša na dve starozavezni mesti iz knjige preroka Izaija (11,1.10; 52,15). Napoved govori o mladiki, ki bo znanilka novega življenja. Odrešenik je napovedan kot tisti, ki se bo pojavil kot nov začetek v človeško gledano v popolnoma brezupnih razmerah. Prav tam, kjer ni videti ničesar več razen popolnega poraza in smrti, prav tam je izvoljen prostor njegovega prihoda, kajti Bog se najraje daje tam, kjer ni nobenega upanja več. Kot nežen poganjek se pojavlja v našem življenju s svojo odrešilno močjo. V tem se razodeva neomajna Božja zvestoba. Na trdnost Božje zaveze se moremo zanesti vedno, tudi ko jo z naše strani prelomimo. On, ki bo tolikokrat prezrt in odrinjen na rob, On bo tisti, ki bo postavljen kot rešilno znamenje celotnemu človeštvu. Samo v Njem bo rešitev narodov; On je, ki edini more zadostiti globoko hrepenenje po odrešenju in rešitvi. Pred njim, ki tako tiho in neopazno prihaja na svet, bodo ob njegovem ponovnem prihodu umolknili vsi, ki danes govorijo pametne in samozavestne besede, kajti spoznali bodo, kako prazne in nepomembne so bile vse njihove izjave. Prosimo zase in zanje, za cel svet, za Cerkev in za nas same, vpijemo iz stiske naših zvezanih rok in src k Njemu, ki je postal človek, da bi človeka rešil: »Pridi in nikar več ne odlašaj!« In on, ki prihaja, na naše hrepenenje odgovarja: »Da, pridem skoraj!« (Raz 22,20.)

20. december

O ključ Davidov in žezlo Izraelove hiše, ki odpreš in nihče ne zapre, zapreš in nihče ne odpre; pridi in reši iz ječe jetnika, ki sedi v temi in smrtni senci.

Tudi zvezo »ključ Davidov« najdemo v knjigi preroka Izaija (22,22). V odlomku Bog govori o novem oskrbniku templja. »Ključ« je bil takrat težek, nazobčan zatič, ki je odpiral vrata kraljevske palače. Kdor ga je posedoval, je upravljal z vso Davidovo hišo. To Izaijevo besedo najdemo tudi v Razodetju (3,7), kjer Gospodar opogumlja tiste, ki so mu zvesti v

težkih in brezupnih razmerah in občutijo svojo nemoč. Ustvaril bo nove možnosti; ljudi, ki so v popolni zmoti, bo pripeljal na pravo pot, verujočim pa odprl vrata v nebeški Jeruzalem. Te preroške besede dajejo upanje in vlivajo pogum vsem, ki obupujejo. Odrešenik Jezus Kristus je resnični lastnik ključev nebeškega kraljestva. On je torej tisti, ki je hkrati oskrbnik in vladar; vrata v odrešenje, ker je edini Močni. Kdor se iskreno obrne nanj, se mu odpre svet, ki ga prej ni mogel niti slutiti, kaj šele zaznati. Hkrati pa Gospod odpira vrata zakrknjenih src, ob katerih človeška moč popolnoma razvodeni. K temu Mogočnemu kličemo tudi mi iz stiske brezupa in teme: »Pridi in reši iz ječe jetnika, ki sedi v temi in smrtni senci!« Kličemo, ko smo ujeti v lastne želje in predstave ter ždimo za zapahnjenimi vrati lastnih src, ne odpremo pa Gospodu, ki stoji pred vrati in trka. Tako kličemo tudi ob pogledu na osamljene in stisko pred Bogom zaprtega sveta, obdanega s hrupom greha. Pridi in nas reši iz ječe, vodi nas iz smrti in teme v tvoje življenje in luč!

21. december

O Vzhajajoči, svit večne luči in sonce pravice: pridi in razsvetli vse, ki sedijo v temi in smrtni senci.

Na začetku in na koncu današnje antifone odseva besedilo iz evangelija po Luku (1,78). Obiskalo nas bo »vzhajajoče Sonce z višave, da razsvetli vse, ki sedijo v temi in smrtni senci.« Svit večne luči oznanja prihod veličastva svetlobe, ki bo prežarila ves svet. Kot zvezda danica, ki oznanja zadnjo uro noči, ki daje upanje tavajočemu v temi, tako prihaja tudi Kristus na svet, da bi v naši temi oznanjal večno Luč. To je njegov trenutek: trenutek najgloblje teme, ko srce z vso svojo močjo zahrepeni po svetlobi, ki je močnejša in mogočnejša od vseh časnih luči. Kdor izkusi Boga v taki temi, bo razumel, kaj pomeni, da »prihaja z višave«. Bog ne prihaja »od spodaj«, iz človeka, iz njegovega prizadevanja in dosežkov, temveč »z višave« in se razodeva kot Sin. Ta Božja luč vstopa po Kristusu v temo sveta in razširja svojo čudovito svetlobo, ki je slutnja tiste svetlobe, ki nas bo nasičevala vso večnost, ko bomo gledali njegovo veličastvo, ki bo razsvetljevalo nebeški Jeruzalem. »Sonce pravičnosti« je za prvo Cerkev ena najmočnejših Kristusovih podob. Zato je tudi postavila datum njegovega rojstva na dan »rojstva nepremagljivega boga sonca«, dan Kristusovega vstajenja pa je postal »dan resničnega Sonca«. Včasih so se verniki za

vsako molitev obrnili proti vzhodu, proti vzhajajoči svetlobi. K temu Gospodu, katerega blesk že odseva v naših srcih, ponovno kličemo: »Pridi in razsvetli vse, ki sedijo v temi in smrtni senci!« Naj dokončno zasije dan tvojega veličastva: nad nami in nad vsem svetom.

22. december

O Kralj narodov, in vsem zaželeni ter vogelni kamen, ki oboje združuješ v eno: pridi in reši človeka, ki se ga iz prsti naredil.

Pravi in resnični kralj narodov je edino Bog (Jer 10,7). Samo njemu pripada moč nad človekom in njegovim srcem, kajti samo on je resnični Rešitelj sveta in človeka. To naj bi si Izrael za vedno zapomnil, o tem naj bi vedno pričeval. Toda tudi izvoljen narod si je nekega dne zaželel zemeljskega kralja. S tem pa je izstopil iz zaveze zvestobe nebeškemu Gospodu. Bog je nespametni želji popustil. Vsak, ki raje izbere zemeljskega kot nebeškega Kralja, si naloži trpljenja poln jarem. Še bolj kot Izraelce pa je breme človeških kraljestev težilo poganske narode. Hrepenijo po svobodi in resnici, po varnosti in resničnemu vodenju, po Kralju, ki jim bo prinašal mir in varnost kot dobri pastir svoji čredi. Kdor zna in more gledati z očmi vere, ta bo spoznal Kristusa, ta bo v njem videl svojega Kralja v revnem otroku, ki vedno znova neopazno in tiho prihaja na svet. Spoznal ga bo tudi v trpljenju in stiski, v velikonočnem trpljenju. Prav temu Kralju, ki te dni prihaja kot neznan in bo vedno znova zasramovan ter zasledovan, bomo ob koncu časov vzklikali: »Velika in čudovita so tvoja dela, Gospod, Bog, vladar vsega!« V svojem iz darovanja zraslem gospostvu bo Jezus Kristus izpolnil hrepenenje vseh narodov, ki si želijo svojega kralja, dobrega pastirja. Hkrati pa je on tudi »kamen, ki so za zidarji zavrgli« in ga je Bog naredil za »vogelni kamen«, za kamen, ki povezuje zidove in oboke. Nezdržljivo združuje in razbito poenoti. Ustvarja skupnost tud, ko človeško gledano skupno bivanje ni več možno. On to zmore – včeraj in danes. V Otroku v jaslih je edinost Boga in človeka, mir, rešitev, po kateri hrepenimo.

23. december

O Emanuel, kralj in naš zakonodajalec, pričakovanje narodov, in njih rešitelj: pridi in nas reši, Gospod, naš Bog.

On, ki bo jutri prišel k nam, je Emanuel, »Bog z nami«. On, za katerega v polnosti velja Božje ime. Na zemlji je dobil svoj dom v novi zavezi in deviški Materi. Emanuel je ime posebnega, Božjega otroka, ki ga prvič srečamo pri preroku Izaiju (7,14) in je bil postavljen kot skrivnostno znamenje kralju Ahazu. Ko je stoletja kasneje nek drug mož iz kraljevske rodovine povabljen, da v veri zaupa Božjemu vodstvu, se mu razodene polnost pomena otrokovega imena. Spoznal je, da ime Emanuel v sebi skriva prapodobno deviškosti Matere; otrok, ki se bo rodil, bo sposoben Božjega spoznanja in mož mu bo smel dati ime Jezus, kar pomeni »Bog je Rešitelj«. Danes ga danes kličemo »kralj in zakonodajalec«: On je naš edini in pravi Gospodar. Ni le Kralj, temveč dobri Pastir, ki bo vodil naše življenje v odrešenje in mir. Zato nam tudi razodeva svojo voljo. Besede preroka Izaija se izpolnjujejo v vsej polnosti. Pravi: »Kajti Gospod je naš sodnik, Gospod je naš zakonodajalec, Gospod je naš kralj, on nas rešuje,« (33,22). Po odrešenju hrepenijo vsi narodi sveta – tudi tisti, ki ga ne poznajo. Zato v zadnji prošnji ponovno z vsem bitjem svojega srca izražamo svoje hrepenenje, hrepenenje vse Cerkve, vsega živega: »Pridi in nas reši, Gospod, naš Bog!« Ko pokleknemo pred njim in častimo njega, ki je prišel na svet v vsej nizkosti in uboštvu, ko pred jaslimi kleče izpovedujemo našo vero, izgovarjamo iste besede kot jih je izgovoril apostol Tomaž pred Vstalim (Jn 20,28). Tako se v jasliah stikata rojstvo in vstajenje, ob božiču se odgrinja skrivnost večnega Vstajenja. On, ki nas uči pota večne modrosti, On, ki nas kot Gospod odrešuje, ki nas kot Jesejeva mladika rešuje, ki nas kot Davidov ključ vodi iz sužnosti, On, ki nam sveti kot Luč v temi, in On, ki je Kralj narodov – ON je in bo tisti, ki bo na nas dopolnil svoje delo odrešenja in bo ves svet popeljal v Luč večnega kraljestva.